

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema uredništvo
v administraciji in ekspedicijska
velikem trgu h. šteč 9, II. nad-
stropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h
šteč 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Strah pred Čehi!

Z Dunaja, 19. januarja.

Odkar je naučni minister baron Conrad českemu društvu „Komenský“ dovolil na Dunaji napraviti česko šolo, nemški liberalci nimajo nobenega miru več in počitka. Vendar pa v svoji zmešnjavi slepe miši lové v radost in posmeh vsem, ki jih od strani opazujejo. Najprej so zoper njo ropotali v mestnem odboru, potem so se v deželni in okrajnem šolskem svetu skužali njihovi privrženci in se kujejo neki še zdaj z mestnimi učitelji vred, zdaj pa so bojni krik zagнали tudi še v državnem zboru. Bojeviti Sturm, Heilsberg, Rus in Suess so že včeraj v budgetnem odseku pestili naučnega ministra, ter ga izpraševali, kako da je mogel omenjeno šolo dovoliti. Sturm je zahteval, naj bi bil minister dovoljši omenjeno šolo ob enem izrekel, da ta šola nikdar ne sme postati javna šola. Heilsberg je trdil, da si na Dunaji bivajoči Čehi sami niso želeli česke šole. Rus in Suess pa sta zaničljivo govorila o tujih na Dunaj došlih naseljenikih, ki morajo biti zadovoljni, da jih Dunajčani med seboj trpé, ki naj za rojene Dunajčane delajo in mestne blagajnice s svojimi davki polnijo, za se pa ne smejo zahtevati nobenih pravic. Ako bi obveljalo to Rusovo načelo, bi se moral dr. Rus sam v kak kotiček stisniti, ne pa se tako širokoustno šopiriti, ker tudi njegova rodbina ni stara dunajska in nemška, ampak iz Kranjskega došla slovenska rodovina, ki je na Kranjskem pridobila premoženje, s katerim se preživlja dr. Rus in ki po njegovi smrti, ker nima nobenega sina, zopet preide na njegove v Mirnipeči na Kranjskem živeče sorodovince. Zato se mu kaj slabo pristuje vdrihati po Slovanih in Dunajčane ščuvati zoper nje, kakor je storil nedavno pri nekem tukajšnjem shodu, kjer je govorivši o razmerah na Českem rekel, da se česki Nemci nikakor ne morejo porazumeti s svojimi slovanskimi sodeželani, ker nimajo za nje in njihovi jezik nobenega sočutja (simpatije). Ako bi šlo toraj po Rusovih željah, bi se česki Slovani in Nemci nikdar ne porazumeli, in g. Rus že vé, zakaj ne. Ko bi se namreč Čehi in Nemci na Českem med seboj sprijaznili, bi g. Rusu za zmerom odklenkalo, ker bi potem več ne potrebovali človeka, čigar glavni namen je narod ščuvati zoper narod, samo da se ohrani v javnem življenju, iz katerega bi sicer po vsej pravici izginil kakor kafra. Českim Nemcem na čast moramo reči, da jih ne navdajajo tako sovražne misli, kakor jih pridiguje dr. Rus, in da bode prej ali pozneje prišel čas, ko se bodo s svojimi slovanskimi rojaki porazumeli in nepoklicanim mešetarjem in ščualcem Rusovega kopita enkrat za vselej slovo dali.

Enako nespravljev kakor Rus je profesor Suess; razložek med njima je le ta, da je prvi svoja načela vedno očitno kazal, zadnji jih pa jako previdno do najnovejšega časa prikrival, ter še le v omenjenem budgetnem odseku z navadno gledališno popanco rekel, da o spravi med narodi, katero je tudi on dozdaj želel in pričakoval, ne more več govora biti. In kaj je g. profesorja tako razjarilo, da o tolikanj zaželeni in potrebni spravi med raznimi narodi neče nič več vediti? Česka šola na Dunaj! Nad njo se je g. Suess tako hudo spodtaknil, da so se mu pretresli njegovi profesorski možgani in so njegove doslej skrite misli prišle na dan. Ko bi ne bil g. naučni minister dovolil česke šole na Dunaji, bi svet ne bil še zvedel, da tudi g. Suess in z njim cela združena levica neče sprave in zadovoljnosti med raznimi narodi avstrijskimi.

Kdo bi bil mislil, da bo tako malenkostna reč, kakor je privatna česka šola na Dunaji, imela tako važne nasledke in napravila toliko hrupa in strahu med pravimi in nepravimi Germani, ki se kaj radi ponasajo s svojim razumom in pogumom? Ker združeni levici ni bilo dovolj zaradi česke šole hudovati se nad naučnim ministrom v budgetnem odseku, ampak dr. Sturm zdelo se je potrebno ob zvon vdariti tudi v državnem zboru in na pomoč klicati zoper grozne Čehé in njihovo privatno šolo na Dunaji. Znano je, da je grof Wurmbrand že pred letom dni v zbornici stavil predlog, naj se nemški jezik okliče za državni jezik našega cesarstva. A reč zdela se je levičarjem samim tako kočljiva, da so odsekovenmu načelniku, g. Groholskemu, kakor je ta danes rekel v svojem odgovoru na vprašanje Sturmovo, priporočali, naj se ta predlog odloži, ker stvar nikakor ni nujna. Odkar je pa ministerstvo dovolilo česko šolo v nemškem državnem stolnem mestu, lotil se je zedinjenih levičarjev takov strah in groza, da nikakor ne morejo več trpeti, kakor je rekel dr. Sturm, da bi se še dalje odkladala rešitev jezikovnega vprašanja. Zato vprašajo, zakaj odsek še ni rešil Wurmbrandovega predloga? Vesel krohot se razširjal po zbornici, ko je dal g. Groholski na to nadležno vprašanje gori omenjeni odgovor, ob enem pa zatrjeval, da se bode jezikovni odsek, ki dozdaj samo zaradi tega omenjenega predloga ni rešil, ker so to želeli levičarji, še te dni sošel k obravnavi Wurmbrandovega nasveta, toda ne zaradi pomislov razodetih od g. Sturma, ampak ker je slehernega odseka sveta dolžnost rešiti vse njemu od zbornice izročene predloge.

Hud vihar in živo oporekanje se je čulo na desnici, ko je dr. Sturm v svojem govoru Dunaj imenoval nemško državno stolno mesto. Dunaj je stolno mesto avstri-

jansko in bi zgubilo svojo velikost in veljavo, ko bi bilo samo stolno mesto nemške Dolenje Avstrije in bi od vseh strani ljudstvo ne vrelo na Dunaj ter se tukaj ne naseljevalo. Dunajčani bi toraj sami sebi narbolj škodovali, ako bi po zgledu Sturmov, Saessov, Rusov itd. širili in gojili sovražstvo do slovanskih prebivalcev in jih odvrčali od Dunaja. Pa prepametni se nam zdé, da bi tega ne sprevidili, zato mislimo, da bo skoraj zginil prazni strah pred česko šolo, in da se bodo vsi Dunajčani sramovali nedostojnega stanja, v katerega so jih pripravili njih prenapeti velikonemški zastopniki.

Narobe svet.

Vera rebus vocabula restituantur.

Papež Pij IX.

Dandanes je svet tako preslepljen, tako zbečan, tako pokažen, da črno imenuje belo, belo pa črno. Garibaldi je imenovan pošteni, da si tudi je bila njegova poštenost podobna strahu, ki je v sredi votel, okolo kraja ga pa nič ni. Sam Cavour pravi, da bi se morali prav za prav imenovati tolovaji vsi tisti, ki mirnim sosedom zemljo jemlje in krajejo.

Garibaldi bi se tedaj moral po izreku samega Cavourja imenovati tolovaj. Tako bi se prav za prav imel imenovati tudi prostomavtar, barátom Gambetta. Zakaj? To je čisto jasno: Mnihe je podil iz hiš, katere so bile poštene njih last; mnihe je podil iz dežele, do katere imajo toliko pravice, kakor on, ali pa še več, ker se niso v deželo pritepli, kakor njegova rodbina. Duhovne je izmetal iz šol, in s tem je po nepotrebnem potegnil veliko milijonov iz žepov francoskega naroda; pripravil je francosko deželo v strašanske dolgove. Poštene ljudi je preganjal, za sleparje se je potegoval. Potepuhom je odprl ječe, in pregnane komuniste je poklical v domovino. S tem je francosko deželo postavil na vulkan. Ni gledal na to, ali je kaka stvar pravična ali krivična, deželi koristna ali škodljiva; gledal je le na to, kako bi katoliško Cerkev bolj zatiral in sebe bolj povzdignil. Dosegal je slabe namene s slabimi sredstvi, torej se ne more imenovati pošteni, ali meteor, po katerem bi moral zalovati ves svet; za takim meteorom zalujejo samo komunisti, nihilisti, judje, sploh tisti ljudje, ki so Gambetti v sorodstvu po mišljenju.

Da so takemu Gambetti, ki je bil slep na eno oko, dali vodstvo vse dežele, iz tega sklepamo, da je na Francoskem veliko ljudi, ki so slepi na obeh očeh, kakor pravi francoski pregovor: „au royaume des aveugles les borgnes sont rois“, v kraljestvu slepih so enooki ljudje kralji.

Kaj je storil Gambetta za deželo? je

mar li Nemce premagal? je mar li Nemcem vzela Elzas in Lotaringijo? je mar li državni dolg znižal? je mar li deželo znotraj povzdignil? Ne, ravno nasprotno. Francosko deželo je pustil v velikih neredih in stranskih dolgovih.

Neki časnik na Laškem je pisal nedavno: „Judež Iškarijot je blagin mogočen značaj, dovršen plemenitnik, duša kipeča blagih strasti. Ognjevitemu in domoljubnemu duhu Judeževemu ni dalo miru, ko se je spomnil, da je njegova domovina v sužnosti; on je bil središče teženj svojih rojakov.“

Tako se opisuje Judež Iškarijot kot domoljub, da si je bil v resnici le izdajalec, le tat, „fur erat, perfidus fur“, kakor pravi sv. Bernard. Judež Iškarijot je dobil 30 srebrnikov, Gambetta pa 30 milijonov: prvi je prodal Jezusa farizejem, drugi pa Jezusovo Cerkev prostomavtarjem. Zato sta pa oba dva velika človeka, središče svojih rojakov, nesebična domoljuba.

Oberdank je navaden tolovaj, in vendar ga laški domoljubi preslavljajo kot velikega domoljuba in vsmilenja vrednega mučenika; nabirajo mu za spominek in kličejo smrt našemu cesarju zato, ker je naše sodišče Oberdanka obsodilo na vislice, ktere je tudi zaslužil v očeh vseh poštenih ljudi. — Ruski nihilisti so navadni ubijavci, in vsi sleparji vsega sveta kujejo v zvezde ruske domoljube. Zato se je tudi te dni ruski nihilist Krapotkin hvalil pred sodiščem v Lyonu, da so sploh na Francoskem hvalili Vero Sasuličovo, kjer je strelila na Trepova.

To je „signum temporis“, znamenje časa, da tolovaje imenujejo poštenjake, tatove pa domoljube. Pojmi so preobrnjeni in na glave postavljeni. Ne le, da je odpravljen razloček med dobrim in slabim, med pravico in krivico, med čednostjo in pregreho; prišli smo že tako dalje, da poštene ljudi imenujejo sleparje, sleparje imenujejo pa poštenjake. Čut pravice se izgublja med ljudmi, nihilizem se širi po vsi Evropi pod različnimi imeni; tolovajsko pravilo: „kdor je jači, naj tlači“, se uči in izvršuje od poedinih ljudi in celih držav, od navadnega tolovaja, ktere ga posade v hladno ječo do mogočnikov, ki brzdajo poštene in nepoštene ljudi. Kaj je načelo pruske politike? Plani na svojega soseda brez vsega vzroka in poberi mu nekoliko milijonov ali milijard! Bismarkovski filozof Sasson pravi: „Die hohen Ideale der Sittlichkeit, Gerechtigkeit, Menschlichkeit sind nicht für den Staat da“. In ravno ta filozof pravi — kar je najlepša apologija naše katoliške vere — da nauk, kakor da bi bile države zavezane k poštenosti, izvira iz ultramontanizma.

Velika je med narodi pokaženost, kakor je bila nekdanj v rimskem cesarstvu, predno je razpadlo in poginilo.

Res, čas bi že bilo, da bi se v družbe in države povrnil razloček med pravico in krivico, med čednostjo in pregreho; čas bi že bilo, da bi po nasvetu papeža Pija IX. stvari in osebe imenoval se s pravim imenom. Iks.

Politični pregled.

V Ljubljani 22. januarja.

Avstrijske dežele.

Z Dunaja 19. jan. Danes so prišle davkarske predloge v prvem branji na vrsto. Začela se je dolga debata; g. minister de-

narstva je dalj časa govoril. Slednjič so oddali te predloge davkarskemu odseku.

Vojaški minister okreva, zdravje se mu boljše, vže se na sprehode vozi.

Iz ogerskega državnega zbora 15. junarija. — Predmet obravnave je bil načrt postav, ki zvišuje vžitni davek na sladkor in pivo, a odpravlja davek na kavo. Poročevalec Hegedüs govori za postavo. On pravi, da je največ pritožeb zaradi obdačenja kave. — Da se je dac na sladkor povišal, zgodilo se je zaradi tega, ker tekmuje pesen cukar z onim, pripeljanim iz drugih delov sveta. Davek na pivo pa ne škoduje pivovarjam, kakor se je pokazalo, od kar je ta davek vpeljan. — Helfy izreče, da on in njegovi tovariši ne bodo glasovali za nove davke ali za povišanje davkov, dokler ne bodo prepričani, da se dežela približuje dobi, v kateri se naravna ravnotežje pri gospodarstvu. Zoper predlog govori tudi poslanec Horamski, ki pravi, da je postava zaradi daca vzrok pritožbam in neprilicnostim, da se je davek vpeljal, je bilo treba ukaza, ki je imel 133 §§, dodatka in še 60 izglodov za obdačenje. Denarstveni minister grof Szapari pravi, da iz tega, kar se je do sedaj zgodilo, ko je bil davek še le vpeljan, se ne da sklepati na to, kar se bo v prihodnje zgodilo; on sicer misli, da pravilno ravna, ako davek pravično in razumno razdeli. Poslednji vzrok novemu davku pa je zvišanje prihodkov, kar je neogibljivo potrebno. Načrt postav se sprejme v splošni debati s 124 glasovi zoper 81.

16. januarja. Specialna debata o načrtu postav zastran obdačenja sladkora in pivovara. Sprejmo se §§ 1—11; pri § 12 nasvetuje Lazar, naj denarstveni in pravosodni minister predloži še v ti seji načrt postav zaradi osnove colnih sodnij. Denarstveni minister Szapari želi, da se ta nasvet zavrže, ker se ravno to vprašanje sedaj pretresuje. — Zgodi se, in načrt se sprejme neizpremenjen. — Na vrsto pride sedaj predlog zaradi obdačenja kapitalov, ki so naloženi pri bankah in v hranilnicah. Poročevalec Hegedüs govori za postavo, rekoč, da naj tudi taki zavodi, ki so dosihmal premalo nosili državna bremena, sedaj kaj več plačajo. Ta davek ne bo škodoval gospodarstvu v deželi, tedaj ga priporoča. — Poslanec Gaal zavrže popolnoma to postavo, rekoč, da to ne gre za deželo, ker je malo kapitalov, kakor je na Ogrskem. Zoper postavo govori tudi Helfy (neodvisni), ki pravi, da ta davek napada one zavode, ki zgo sami podpirajo domačo obrt in kupčijo. Ministerski predsednik Tisza je odgovoril na znano interpelacijo posl. Istocija zaradi smrti poročnika Wimpffena, ter rekel, da Wimpffen ni bil v nekoršni zvezi z Hirschem, in da mu je le priporočal v zadnjem pismu svojo obitelj, isto tako je pisal grofu Kalnokiju, ter priporočal ženo in otroke cesarjevi milosti, da bi jih ne zadeli nasledki žalostnega čina, grof W. je namreč najel drago in slabo stanovanje in o tem je zadnje dni pred smrtjo vedno blodil. — Istocy zavrne na to, zakaj se to ni precej odgovorilo, ako se je to tako dobro vedelo. Ko pa Tisza odgovori, da on vprašanj, kar se tiče Judov, ne razpravlja v zboru in se jih rad, ogiblje, zavrne ga Istocy rekoč, da bode on, dokler bode poslanec, razpravljal vprašanja, katerih se nihče ne dotika.

(Dalje prih.)

Vnanje države.

V Rimu so odprli 21. t. m. mednarodno razstavo umetnij vpricho kralja, kraljeve rodovine, ministrov in diplomatskega zastopstva. Kralj je ogledal razstavo.

Ves svet ima sedaj opraviti z **Jeromom Napoleonom**, rudečim princem, ki je izdal razglas, v katerem francoski ljudovladi očita, da je deželo na zunaj in na znotraj ob blagostanje, veljavo in kredit pripravila. Sicer je to vse res, ali temu Napoleonovcu slabo pristoji, ako armadi očita bojazljivost in nesposobnost, vladi pa nejevero; on ki do zdaj ni nikjer kazal poguma in vednosti v vojski, še manj pa vdanosti do katoliške Cerkve; vidi se iz tega razglaša, da je vera v politiki vendar le glavni faktor, katerega podarjajo tudi tisti, katerim je vera deveta briga. — Pa se vendar tako rado očita temu, kdor za vero govori, nikar vere ne silite kje, kamor ne gre!

Sedaj pa Francozje ne vedo, kaj bi naredili s princem, eni bi radi potomcem vseh vladarskih rodov deželo prepovedali, drugim se pa to preveč zdi, in bi jih le takrat obsojevali, kedar se kaj pregreše zoper postavo itd. Še več strahu, kakor pred Napoleonovci, imajo pred legistimiti, privržencem stare kraljeve rodovine, katerim je pravi vladar za Francosko vojvoda Chamborski, Henrik V. Veliko pišejo o neki zarotbi, pa le naj brž zaradi tega, ker se je boje, resnično je to le, da je general Charette še zmirom prijatelj svojim nekdanjim tovarišem in da se z njimi vsak mesec zhaja; britansko legijo, kateri je bil l. 1871 Charette poveljenik, razpustil je vojaški minister Cissej s tem-le besedami: Prepričan sem, da zopet primete za orožje, kedar sovražnik žuga, bodisi doma, bodi si zunaj domovine. To je boje vzrok, da legija še zmiraj skupaj drži. — 20. t. m. je bil ministrski svet, kateremu je predsedoval Grevy, sprejet je bil predlog, da naj se zoper pretendente (ki hočejo polastiti se državne oblasti) postav zvršujejo, in načrt postav, s katero se prenaresha postava zaradi tiskovin l. 1881. — Oboje teh postav meri namreč zoper Jeroma Napoleona, ki ga boje hočete spraviti pod §§ tiskarske postav. Postava je bila zbornica predložena 20. t. m.

Iz Berlina, 21. januarja. Princ Karol je umrl danes popoldne ob 2. uri. Vse dvorske svečanosti so odpovedali.

Iz Kahire 21. jan. Francosko diplomatski agent je podal egiptovski vladi protest zoper odpravo kontrole. Nota izreka, kontrola je edino poročstvo upnikom, Egipt nima pravice, prelomiti te pogodbe, in ima tudi odgovornost za posledice, ki iz tega izhajajo.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 20. januarja. (Nove davkarske postav. Plener pa Dunajevski. Posvečevanje nedelj. Državni zbor pa volitev tirolskega poslanca Lorenzonija.) Nihče bi ne bil pričakoval, da bode včerajšnja seja državnega zbora tako dolgo trpela. Na dnevnem redu so bila samo prva branja nekterih predlogov, pri katerih pa sploh ni navada govoriti, razun da je treba obravnavati načela, katerih naj se odsek pri pretresanju dotičnega predloga drži. Gledé vladnih predlogov pa še posebna določba opravičnega reda, velevala, da se morajo izročiti kakemu odseku v pretres, in da se ne smejo, kakor osebni

predlogi, zavreči že v prvem branji. Vendar je rojeni minister pl. Plener v dolgem govoru napadal nove davkove postavne načrte, ter se posebno laskal malim obrtnikom in revnejšim ljudem, češ, da jih hoče denarni minister do nazega sleči.

G. Plener je prav po nepotrebnem sebe in zbornico toliko časa mučil, ker še ni dognano, kaj bode davkarski odsek, in kaj zbornica storila z omenjenimi davkarskimi postavami. To je gotovo, da mora država na eni strani misliti, kako bi pomnožila svoje dohodke, na drugi strani pa gledati, da davke pravično razdeli, in da se zlasti revnejši ljudje ne pritiskajo bogatejšim na dobiček. Vlada misli oboje doseči z novimi postavnimi načrti. Ako ni povsem pravega zadela, se temu pač ni čuditi, ker ni vsega vedna. Več oči več vidi, in več ljudi več skusi, zato pa obstoji zapoved, da se ima vsaka postava narprej v prefres izročiti kakemu odseku, ki bode gotovo storil svojo dolžnost in jih vsestransko pretresel ter odpravil iz njih vse, kar bi utegnilo komu krivico delati. Večina državnega zbora je ravno tako, kakor g. Plener zapazila pomanjkljivosti teh načrtov in jim gotovo ne bode kar tje v en dan pritrdila. Česki poslanec Adamek je zastran teh postav celo izstopil iz davkarskega odseka in nezadovoljni so z njimi celo Poljaki, ker jim dedarni minister njih rojak, novih postav ni prej naznanil. Postave se bodo toraj v odseku jako spremenile, preden pridejo v zbornici v razpravo, in še le tedaj naj bi bil g. Plener povzdignil svoj glas in si prizadeval nasvete še bolj izboljšati. Pa morda bi bil moral predolgo čakati, ker v tej sesiji novi predlogi ne pridejo na vrsto, ampak še le v jeseni, zato je raje zdaj mahal okoli sebe, dasiravno je moral vedeti, da nikogar ne zadene.

Denarni minister Dunajevski mu odgovora ni dolžan ostal, ter je v daljem temeljitim govoru opravičeval svoje predloge in obetal vsaktera polajšanja, ki bodo za revnejše ljudi potrebna, ob enem pa povdarjal, da se bogatini ne smejo in ne morejo še dalje odtegovati davkom. Za ministrom je govoril še poslanec Menger in brez potrebe še bolj zavlekel sejo, potem pa sta prišla na vrsto še predloga o posvečevanju nedelj in praznikov, katerih enega je sprožil poslanec Schönerer, enega pa dr. Fuchs. Schönerer je govoril včeraj proti svoji navadi jako zmerno in trezno ter je nasvetoval, naj se njegov predlog izroči gospodarskemu odseku. Njemu nasproti pa je dr. Fuchs, ki je sprožil enak predlog, nasvetoval, naj se Schönererjev in njegov predlog izročita obrtniškemu odseku, kar je bilo tudi sprejeto s 74 proti 52 glasovi. Konec seje bil je ob 1/4, uri popoldne.

Prihodnja seja bo v torek. Na dnevnem redu so volitve za raznotere odseke pa poročila o novih volitvah, ki so se vršile večidel pravilno in postavno. Samo volitev južno tirolskega poslanca Lorenzonija bo menda ovržena. Volilna komisija je namreč pozabila sestaviti in podpisati volilni protokol in tako manjka ravno najvažnejšega pisma, iz kterega je razvidno, se je li vse godilo postavno in pravilno ali ne? Lorenzonij je bil kandidat liberalne stranke in je izvoljen v okraju, ki ga je prej zastopal duhovnik monsgn. Negrelli. Liberalna stranka je zmagala še le pri ožji volitvi in tudi pri tej samo zaradi tega, ker se je vršila volitev

v soboto in se je mnogi duhovni niso mogli vdeležiti. Ako bode volitev zavržena, je upati, da bode zopet izvoljen konservativen mož.

Iz Lavantinske škofije, 18. januarja. (20letnica škofovanja mil. knezo škofa Jakoba Maksimiljana). Srebrni jubilej ali 25letnico v kakšni visoki službi dočakati je že jako težko, škofovsko službo 25 let opravljati, pa je posebno redka služba božja. Ta misel je menda navdajala te dni ne le našega vikšega pastirja, ampak tudi Njihove ovčice, kajti brez kakšnega sporazumljenja so se od obeh strani priprave delale, 20letnico škofovanja našega mil. knezoškofa slovesno obhajati. Saj tudi 20 let v taki službi preživeti ni mnogim dano; med 53 lavantinskimi škofi jih je s sedanjim knezoškofofom le 11 to srečo in milost doseglo.

V poslavljenje 18. jan., ko so naš knezoškof obhajali 210letnico svojega posvečevanja in toraj dovršili 20 let svojega škofovanja, bila je predvečer v dijaškem semenišču, kteremu so se mil. knezoškof skazovali vedno posebnega podpornika in zavetnika, domača veselica, ktere so se vdeležili z mil. knezoškofofom č. gg. stolni korarji in mnogo drugih povabljenih gostov.

V načrt te veselice je bil ob enem vpleten spomin na 600letnico habsburške dinastije v Avstriji, kar je dalo navzočim priložnost, svojo vdanost pokazati ne le do kat. cerkve in njenih škofov ampak tudi do naše presvite vladarske rodovine Habsburške. Dijaki semeniščani so z vidnim veseljem in veliko natančnostjo vse točke raznovrstnega programa izpeljali, kar so č. gostje z občno pohvalo potrdili.

Po pesmi „kdo je mar?“ pozdravil je dijak osmošolec v nemškem govoru mil. knezoškofa ter kratko razložil namen in pomen današnje veselice. Ko se je potem odpel zbor „Die Kapelle“, govoril je drug dijak v obširnem slovenskem govoru o poglavitnih čednostih in krepostih Habsburžanov, pod kojih slavnim žezlom Slovenci že 600 let prebivamo. Pravičnost, pobožnost in usmiljenje Habsburžanov so se posebno omenile in na zgodovinskih vzgledih pojasnile. Za tem govorom so zapeli težavni zbor: „Jadransko morje“ od dr. Gust. Ipavca. Deklamaciji: „Sanje cesarja Rudolfa I“ in „Zum Habsburg-Jubileum“ spesnima „Lehka noč“ in „Slovenec sem“ od dr. G. Ipavca, ste se tudi v občno zadovoljnost prednašali. Pred sklepom sta dva dijaka mil. knezoškofu krasno pisano latinsko čestitko izročila. Oni pa so se z ginljivimi besedami za to čestitko zahvalili opomnivši dijaške semeniščane na njih cil in bodoči stan, v kterem bodo morali v djanju kazati, kar so jim danes obljubili, da hočejo biti zvesti služabniki kat. Cerkve in vdani državljani pod slavnim žezlom Habsburške dinastije. S cesarsko hymno, ktero so vsi stoje poslušali, se je sklenila veselica.

Drugo jutro se je na ravno ta namen obhajala v stolni cerkvi slovesna sv. maša, ktere se je vdeležila skoro vsa mestna duhovščina, ki je potem skupno se mil. knezoškofu predstavila in jim svoje čestitanje izjavila.

Izjave tukajšnih časnikov in obilne čestitke celo iz posvetnih krogov so nam pričale, da so tudi verni po škofiji slovesno ta dan obhajali in se spominjali njegovega pomena.

Prevzvišeni višji pastir pa so gotovo

najlepše ta dan s tem poveljali, da so po celi škofiji ubožnim rodovinom, ktere so se jim bile na njihov opomin naznanile, zaukazali razdeliti darov vedoč, da kdor siromakom daruje, Bogu posojuje, zahvalne molitve siromakov vtegnejo tudi pripomagati, da Jih Bog še ohrani zdravih in krepkih do pravega srebrnega jubileja 1888.

Iz Škofje Loke, 20. jan. Tedaj zaradi našega dopisa je bil „Slovenec“ zasežen! Pač se nismo nadejali; saj je Loka tako nedolžno mesto, kakor malo katero. Če fantje včasih malo vinjeni „svojo korajžo pokažejo“ — kar se pa zgodi vsako leto k večjemu dvakrat, — ali če je v zadnjem času hudobna roka dinamična patrona položila k zidu dveh na ravno nasprotnih krajih mesta stoječih hiš, da sta se v pozni noči s silnim pokom sprožila, precej škode in še več strahu napravila. No pa naj bo že temu, kakor hoče, gotovo je le to, da dopisnik, vrednik in državni pravdnik imeli so vsak svoje misli.

Zadnji četrtek in petek vihrala je velika črna zastava iz društvenih prostorov naše čitalnice v znamenje, da enega njenih odličnih udov ni več. 19. t. m. ob 8. uri zvečer umrl je tukaj g. Ivan Košir, c. k. dež. sodnije svetovalec v pokoji. Rojen je bil v Loki in izbral si tudi v pokoji domače mesto za svoje stalno prebivanje. Bil je še le 61 let star in vedno viditi trdnega zdravja. Zadnje polletje kopal se je enkrat v preveč mrzli vodi, se zelo prehladil, ter si nakopal dolgo bolezen. Odleglo mu je že, pa bolezen se je še hujši ponovila in nazadnje celo sam ni imel več upanja, da bi še kdekaj okrevale. Kot prejšnji okrajni sodnik v Trebnem bo marsikateremu še dobro v spominu, saj kot jurista ga nekateri prehvaliti ne morejo. Bil je mož stanovitnega značaja, ohranil je svojo narodnost tudi ob časih, ko je bilo zelo nevarno uradnikom kazati se pravega Slovenca. Ves čas svojega bivanja v Škofji Loki bil je ud čitalnice in njen zelo priden obiskovalec. Zato mu je tudi čitalnica položila na rakev krasen venec z dolгими belo modro rudečimi trakovi, na katerih se je z velikimi zlatimi črkami bralo: „Čitalnica svojemu udu“. Pred hišo in na grobu zapeli so mu čitalniški pevci dve nagrobnici: „Nad zvezdami in Jamica tiha“. Tudi mestni zastop počastil je svojega večletnega uda z velikim in lepim vencem. Obilna množica spremljevala ga je k zadnjemu počitku, mestni odbor in uradnije prišli so „in corpore“. Vse je kazalo, kako težko se loči Loka, od enega svojih vrednih sinov. Naj v miru počiva!

Iz Celovca, 18. prosinca. (Pomočki proti ponemčevanju.) (Konec.) Da so bili slovenski Korošci duševne hrane že silno potrebni, to se vidi iz tega, ker tako hlastno prebirajo „Mir“ ter si ga pridno naročujejo, čeravno ga nekteri težko berejo, ker se slovensko brati učili niso.

Razširjevanje knjig in časopisov na slovenskih mejah proti laški in nemški strani bo najboljši pomoček proti usiljevanju nemščine in laščine.

Silno važen pripomoček proti ponemčevanju je slednjič to, da povzdignemo blagostanje našega ljudstva. Slovenec je tudi zato zaničevan in brez veljave, ker je navadno revež. Kdo je grajšak? Nemec. Kdo je tovarnar? Nemec. Kdo je fužinar? Nemec. Kdo ima hôtel? Nemec. Tako je; Nemec je podjeten. Če on rudo najde, precej napravi rudokop, za više nadzornike pokliče Nemce,

za nižje hlapce še le Slovence. Zraven rudokopa napravi fužine in nastavi zopet Nemce za nadzornike. Če Nemec vidi, da bi se kaka kupčija vtegnila obnesti, precej jo začne; če vidi, da bi v kakem kraju kazalo napraviti gostilno ali kavarno, precej jo napravi. Tako postanejo Nemci bogati in uplivni, Slovenci so od njih denarno odvisni, volijo jih za svoje župane, govoré njim na ljubo nemško in kličejo po nemških šolah, ker mislijo, če bodo le nemško znali, pa bodo ravno tako v obilnosti živeli, kakor ti priseljeni Nemci. Toda ta moč ne leži v nemškem jeziku ali v večini omiki, ampak v kupčijski podjetnosti, v pogumu. Naš Kalister ni bil študiran, pa bil je podjeten, pogumen v kupčiji in je postal bogat. Žalibog imamo le malo Kalistrov. Navadno se Slovenec le svojega polja drži, vse druge, dostikrat boljše vire bogastva pa prepusti tujcem. Dela kot črna živina in strada, pa še nič nima. Ako je pa lahko mišljen in se pijači udá, pride v dolgove in postane odvisen. Kadar mu pa vse prodajo, mora tujcu kot hlapec služiti. Kako bo tak svojo narodnost branil?

Dvoje je toraj potrebno: Prvič moramo ljudstvo navaditi, da bode varčno postalo. Poštne hranilnice naj se povsodi gorko priporočajo!

Kadar si pa nekoliko opomoremo, moramo vdrugič gledati, da ne ostanemo le pri poljedelstvu, ampak vso obrtnijo, vso kupčijo na Slovenskem moramo v svoje roke dobiti: sami moramo vstanovljati tovarne in svojim ljudem pri njih prvi zaslužek dati; sami moramo začeti prekmorsko kupčijo in z lastnimi slovenskimi parobrodi voziti blago iz Amerike in Indije v Trst, iz Trsta pa zopet slovenske pridelke drugam! Tisto veliko kupčijo, ki jo ima Trst, bi lahko vso mi imeli, tisto bogastvo, ki je v Trstu, bi bilo lahko naše bogastvo, ako bi bili naši Kraševci namesto priseljenih Lahov tržaško luko v svojo korist obrnili.

Dosti je zamujenega, pa mnogo se dá še nazaj pridobiti, pri kupčiji se denar hitro pretaka, v malih letih zna velik del tržaške kupčije v druge roke priti oziroma naše, če se znamo za to potegniti. Pa treba je poguma, podvzetnosti in izvedenosti, Marsikomu ne manjka denarja, pač pa poguma in podjetnosti. Če bo narod bolj bogat, postal bo tudi bolj ponosen, v znanostih in umetnostih bo veliko hitreje napredoval in ne bo se treba bati, da bi polasčil ali ponemčil, ker bo videl, da tudi brez nemščine in laščine dobro izhaja,

Slovenske kmete na Koroškem in Štajerskem pa moramo oprostiti dolgov in vsake odvisnosti od nemških denarnih zavodov, od grajščakov, bogatih meščanov in od fužinarjev, ter povzdigniti njih blagostanje. Možk značaj imajo, dajte jim le še denarno neodvisnost in narodno omiko, pa smo zavarovani proti grmanizmu! Se zná, da to negré na mah; pa če imamo to vedno pred očmi, če z vso silo in prizadevanjem na to delamo, bode tudi šlo pred ali pozneje, po bolj ali manj ugodnih okoljstvih in našem neprenehnem prizadevanji.

Iz Gorice.*) V četrtek 11. t. m. je imelo politično društvo „Sloga“ občni zbor, sešlo se je lepo število članov iz mesta in iz vseh krajev naše ozke domovine kljub slabemu vremenu. Zastopani so bili vsi stanovi; vladni

*) Po nepriliki zakasnjeno, tedaj močno okrajšano.

komisar je bil gospod okrajni glavar, baron Rechbach. — Gospod predsednik, deželni in državni poslanec dr. Tonkli pozdravlja navzoče in povdarja, da je potreba gibati se, ko vsi narodi napredujejo in izreka, da mora tudi „Sloga“ kazati ljudstvu pravi pot do omike, izobraževanja, samostalnosti v narodnem oziru in do gmotnega blagostanja. Na dnevnem redu je bil 1.) razgovor o otročjih vrtovih (Kindergärten) in njih napravi v Gorici. Po kratki razpravi, da so taki vrtovi potrebni v Primorju v narodnem in državnem oziru, sklene se jednoglasno: odboru se nalaga, delati na to, da se v Gorici vstanovi jeden ali po okoliščini več otročjih vrtov. 2.) Točka dnevnega reda je bila „naprava posojilnic za deželo.“ Nasvet, katerega je priporočal ravnatelj gospodarske šole, deželni poslanec g. Povše je bil radostno sprejet; in voljen je bil odsek, kateri ima pripraviti vse, da se to hitro izvrši. 3.) Točka dnevnega reda je bila resolucija do naučnega ministerstva, naj se na tukajšnjem ženskem učiteljski vpele posebni tečaj za otročje vrtnarice in v zvezi s tem otročji vrt za slovenske otroke. Družbeni odbor ima sestaviti o ti stvari peticijo, in jo poslati naučnemu ministerstvu. Sklene se nadalje po živahni debati, naučno ministertvo naj se naprosi, naj bode na tukajšnji vladnici za dečke in deklice v 3. in 4. razredu učni jezik slovenski oziroma laški, a pristavek, nemški jezik naj bode obligaten predmet se ne sprejme. Govorilo se je tudi o tem, naj se naprosi ministerstvo, da bi se z ozirom na trošek iz sedanje gimnazije in iz realke napravilo dvoje realnih gimnazij še slovenskim in italijanskim učnim jezikom. Tudi o tem naj odbor prošnjo sestavi in jo predlaga državnemu zboru in naučnemu ministerstvu.

V Gorici je namreč e. kr. vladnica, kjer se slovenski in italijanski otroci uče nemščine že v 1. in 2. letu, v 3. in 4. pa je učni jezik nemški jezik. Koliko da mladina tukaj napreduje, lahko se razume. (Je tudi v Ljubljani tako, po mestnih šolah in na e. kr. vladnici, samo da je pri nas več takih otrok, ki z doma nekaj nemškega znajo.) — Za prvomestnika je bil per acclamationem voljen g. dr. Tonkli in z volitvijo odbora zbor končan.

Domače novice.

V Ljubljani 23. januarja.

(Katoliška družba za Kranjsko) ima v sredo ob 1/27. občni zbor. Na dnevnem redu je poročilo o društvenem delovanju, volitev novega odbora in nasveti posameznih udov.

(Vsekako zanimivo), ako za drugega ne vsaj za zgodovino, „kako si je bila stranka, ki zatira slovensko narodnost do slednja do zadnjega,“ iz tega vzroka navedemo imena članov po okrajnih šolskih svetih, kakor jih je nasvetoval deželni odbor kranjski, so pa ti-le gg.: za Ljubljansko okolico P. Lasnik in J. N. Plautz; za Krško: grajščak Lenk in gozdinar Moric Scheyer; za Radovljico: duhovnik Čarman v pokoji, in fužinar Schuler; za Kranj: Fr. Dolenz in Maly v Trzinu; za Litijo: baron Rudolf Apfaltrern in grajščak Anton Roth; za Postojno: dr. Dev in župan Burger; za Logatec: J. Majer, zdravnik v Planini in J. Leskovec v Idriji; za Kočevje: Hanl in Fl. Tomić; za Rudolfovo: svetovalec nadsodnije Logar in pl. Lehman; za Črnomelj: Leopold Gangel

in prošt Trček; za Kamnik: J. Ketzl in dr. Maks pl. Wurzbach. Nekateri imenovanih gospodov stanujejo zunaj sedeža okrajnega glavarstva, ali jim bode mogoče vselej navzočnim biti pri sejah? Pač nečimurne skrbi. Ako namreč traja tako stanje na Kranjskem, kakor dosihmal, bodo že utegnili priti, da kaj ne zamudijo za svojo stranko.

Razne reči.

— Požari. V Moravski fari je v treh dneh dvakrat gorelo. V torek, 16. t. m., je ob 9. zvečer zvon naznanil ogenj v Drtiji, kjer so pogorela vsa poslopja dvema posestnikoma, Pečarju in Beju; temu tudi 2 prasiča. — V četrtek, 18. t. m., pa je v Moravski vasi ob 7. zvečer pogorela mala kajža Kostrunova; hitra pomoč je odvrnila večo nesrečo. — Vsi trije pogorelci so bili zavarovani. Kako je kje nastal ogenj, se ne vé za gotovo.

— V Kalteru na Tirolskem je umrl znan nemški pisatelj o. Kleutgen, star 72 let. Dalje je umrl tudi učenjak o. Riess, star še le 60 let. Oba sta bila iz reda Jezusove družbe, ter znana vsemu učenemu svetu. Prvi je veljal kot naj večji izvedenec v bogoslovji sv. Tomaža; drugi pak je bil začetnik slovečih „Stimmen aus Maria-Laach“.

Eksekutivne dražbe.

26. januarja.

3. eks. drž. zemljišča pod urb. št. 541/9 Pirkenthal. Bistrica. 1. eks. drž. pos. Janez Škerl iz Soze, Bistrica. 1. eks. drž. pos. Mih. Barbi, Sambije, Bistrica. 1. eks. drž. pos. Jože Batista iz Bistrice, Bistrica. 1. eks. drž. pos. Jan. z Hlebec iz Čučenc, 1710 gl. Bistrica. 3. eks. drž. pos. Jakob Malečkar iz Smerja, 1220 gld Bistrica. 3. eks. drž. posest. Martin Jagodnik iz Tominja, Bistrica. 1. eks. drž. pos. Neže Žele iz Slavine, 905 gl Postojna.

Umrli so:

18. jan. Karol Zupančič, čevljarjev sin 11 tednov, stari trg št. 9, jetika. — 19. jan. Jože Oven, urar 68 let, starost Illova št. 18. Jože Žitnik, 10 mesecev Illova št. 9. Aleks. Dekval, 19 let, rožne ulice, pljučna tuberkuloza. Alojzija Črne, 7 m., dvorni trg št. 12, ošpici. Tomaž Jerše, molar 68 let, dunajka cesta pluč. bromota. France Prepeluh tesarjev sin 1 l. 11 m., Kravja dolina krup. Jozefa Škof delavčeva žena 43 l., kladezne ulice št. 3 vodenica. 20. jan. Jožef Klemenčič, 48 let, kaznjeneec na Gradu št. 12, razkroj krvi.

Zahvala.

Za mnogobrojno udeležitev pri pogrebu nam nepozabljivega soproga, oziroma brata in strica, gospoda

Ivana Koširja,

c. kr. deželne sodnije svetnika v pokoji, kakor tudi častitej duhovščini, gg. pevcem za mili nagrobnici, slav. srenjskemu odboru za mnogobrojno udeležitev, za darovane vence; vsem meščanom za blago sočutje in boleznirajukega izreka najiskrenejšo zahvalo

žalujoča obitelj.

V Škofji Loki 20. januarja 1883.

Obče znane in izvrstne na Tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovane

voščene sveče

iz čistega nepokvarjenega čebelnega voska (15) priporočata

P. in R. Seemann v Ljubljani.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.